

SISSEJUHATUS

Nad viskasid alasti tüdruku pimedal teelõigul kaubikust välja. Kui üks neist autoukse lahti lükkas, tundis tüdruk esmalt rebivat tuult, seejärel vabalangemist, kukkumist. Ta prantsatas puusaga rängalt vastu teed ja kuulis mingit raksatust. Seejärel vajus ta niiskele kraavi-pervele ja veeres sealt läppunud vette. Ta kuulis üle valju muusika nende naeru ja röökimist, aga varsti hääbus muusika kaugusesse ega olnud kuulda muud peale vaikuse.

Ta lebas kägaras kraavis, puus valust hõõgumas ja pea huugamas, püüdes oma olukorda hinnata. Tal polnud aimugi, kus ta viibib. Kuskiil maakolkas ilmselt, kilomeetrite kaugusel tsivilisatsioonist. Ta üritas end sogases mudavees püsti ajada. Iga liigutus pani ta sedamaid ahhetama valust, mis kõigepealt käis läbi puusast, kiirates seejärel edasi igasse ta keharakku, nagu torgiks keegi ta ihusse tuliseid nõelu. See kraam, mida talle kaubikus anti, hakkas juba mõju kaotama, viimased paar tundi haihtusid nagu unenägu, millest ta ärkas valudes, mis isegi tuimestatuna täiesti ootamatult temast läbi söötsid, moonutades ta meeli. Tema kõrvus kohises, nagu raksataksid siin suured lained, ja ta nägemine oli hägune.

Miski oli talle ka õlga lõikunud, võib-olla kraavis mõni katkine pudel, tunda hakkasid andma ka teised haavad ja vigastused, kui valu keha konkreetsetesse kohtadesse koondus. Ta püüdis end kraavi-veega mudast ja verest kuidagimoodi puhastada, aga vesi oli nii

sopane, et tegi ta hoopis üleni poriseks. Ta tundis end nagu mõni ürgaegne olend, kes lõgast välja roomab.

Ta tuigerdas pimesi ja hakkas koperdama sinnapoole, kust kaubik oli tulnud. Polnud midagi parata, et ta oli alasti, ta võis üksnes loota, et ehk satub tulema mõni korralik inimene, kes ta teki sisse mässib ja haiglasse viib. See, et ta oli alasti ja mudane, oli veel kõige väiksem mure. Esiteks ei töötanud ta aju nagu kord ja kohus. Tee-pind otsekui lainetanuks ta jalge all ja kurjakuulutavad puud võtsid ähvardavaid poose. Meelepettest vabanemiseks raputas ta pead, aga see tegi asja üksnes hullemaks. Ta tundis peapööritust ja pidi hetkeks puutüve vastu nõjatuma. Puukoor tuikles ta sõrmede all nagu roomaja ketendav ja kuiv nahk. Puusast lõi lausa tuld välja, ta oli veendunud, et murdis teele kukkudes puusaluu. Ta tundis, nagu oleks kogu ta sisikond lõhki kistud. Ta oli kindel, et tal on sisemine verejooks. Ta vajab arsti. See annaks talle valuvaigistit, võib-olla isegi morfiini. Siis valu kaoks ja soojadel patjadel kanduks ta unne, nagu poleks ilmas ühtki muret. Aga arstid tahaksid proove võtta ja analüüsi teha. Nad kutsuksid politsei ja siis läheks tõeliseks jamaks. Politseinikud ei usuks teda. Temasuguseid inimesi ei usuta kunagi. Pealegi teadis ta oma kogemustest, et sellist headust ei maksa loota. Head samariitlast, kes ühe alasti, porise tüdruku peale võtaks, ei tule. Need inimesed, keda tema tundis, alasti tüdrukuga nii ei teeks. Sellist asja tema elus juba ei juhtu.

Oli juuli lõpp, ent just äsja oli lõppenud pikk, nädalane vihma-periood. Öö oli niiske ja tumedat maastikku kattis uduloor. Ei ühtki tänavalampi, üksnes poolkuu ähmane kuma. Kuskil kivიაia taga põllul määgis lammas ja ta arvas nägevat ühe talumaja ülemises aknas üksikut tulukest säramas. Kas ta peaks selle suunas minema?

Kas sealsed inimesed aitaksid teda? Tema teele jäi üks kraav ja okastraadiga kaetud kivimüür, aga kaugemal võis ju olla mõni avaus. Kui ta leiaks värava, mõtles ta, või müüris oleva augu, teeks ta seda. Läheks üle põllu tule suunas.

Kui hilja võis juba olla? Või kui vara? Tal ei olnud telefoni ega kella. Ta ei mäletanud, kui kaua ta oli kaubikus viibinud. Koidik ei saanud

ju kaugel olla. Päike tõusis praegusel ajal vara. Aga igal pool valitses veel pimedus ning puud ja müürid nagu kollide ja deemonite siluetid olid ta ümber piiranud. Tee oli kitsas ja kõnniteed ei olnud, ta kõndis kõval kruusateel. Peaaegu igal sammul torkasid kivid taldadesse. Kui mõni auto tuleks, saaks ta sellest aegsasti aru. Ta kuuleks auto lähenemist ja näeks juba kaugelt tulesid. Kui mõni auto tuleks ...

Ta polnud kõõgerdanud rohkem kui viisteist minutit, kui arvas kuulvat kauget mootorimüra ja nägi eespool käänulisel udusel teel, varjude ning puude vahel, murduvat ja mänglevat valgust. Auto! See sõitis vastassuunas, sinna, kuhu kaubik oli kadunud, aga sel polnud tähtsust. Kui auto lähemale jõudis, oli tal vähemalt oidu kraavipervele tõmbuda, et auto teda kogemata alla ei ajaks. Kogu väärikust minetades hakkas ta kätega vehkima. Autotuled pimestasid teda, kui väike kaubik temast mööda kihutas. Ta vaatas sellele ahastavalt järele, kuid nägi siis, kuidas auto kummide kriginal umbes sada meetrit eemal seisma jäi. Ta ei saanud aru, mis kaubik see selline on. Mootor undas ja punased pidurituled kumasid udus nagu deemoni silmad. Hirmu trotsides hakkas ta nii kiiresti, kui vähegi suutis, kaubiku poole komberdama.

I

Juhtiv kriminaalinspektor Alan Banks seisis meeste tualettruumis peegli ees ja uuris oma peegelpilti. Pole paha, mõtles ta, pingutades kahvatulillade ja kuldsete triipudega lipsu, et poleks näha ülemist särginööpi, mis oli lahti nagu alati. Ta ei talunud kägistavat tundet, kui nööp ja lips ta aadamaõuna pitsitasid. Pintsaku krael ega õlgadel ei olnud kõõma ja ta tumedad juuksed olid nooblilt lõigatud, tuues nähtavale aimatava halli, nagu oleks ta meelekohtadele tuhka raputatud. Näol ei olnud raseerimise sisselõikeid, lõual ei tilbandanud salvrätiribasid ja ta lõhnas õige pisut klassikalise Old Spice'i habemevee järele. Ta ajas õlad ja selja sirgu, täheldades, et pintsaku taskud ei olegi punnis, mis uue ülikonna istumise rikkunuks. Rahakott ja töötõend olid ainsad, mida ta kaasas kandis, ja mõlemad olid õhukesed. Ta pani keskmise pintsakunööbi kinni, et pintsak korrektselt seljas istuks, ja tundis, et on valmis maailmale vastu astuma.

Ta vaatas kella. Koosolek pidi algama täpselt kell üheksa, mis tähendas, et juba kolme minuti pärast. Ta läks tualettruumist välja ja võttis trepil kaks astet korraga, et Tudori stiili jäljendava vana hoone viimase korruse koosolekuruumi jõuda. Õige ajastus oli põhiline. Banks ei tahtnud jõuda sinna esimesena, aga ta ei tahtnud ka viimaseks jääda. Nii siis läkski, et ta jõudis kusagil vahepeal. Politseidirektor Gervaise ja vanemkonstaabel McLaughlin seisid vesteldes

ruumi ukse taga. Banks nägi ukse vahelt, et mõni inimene oli juba istet võtnud.

„Alan,” ütles McLaughlin. „Loodetavasti ei ole uued töökohustused sulle liiga koormavad?”

Banksi edutamine juhtivaks kriminaalinspektoriks oli aset leidnud juba tükk aega tagasi – praegusel ajal ja tema vanuses lausa üks kuradi ime, või vähemalt nii talle öeldi – ja viimastel nädalatel oligi ta ametit õppinud. „Üldse mitte, *sir*,” vastas ta. „Poleks osanud arvatagi, millest ma ilma olen jäänud.”

Gervaise ja McLaughlin puhkesid naerma. „Tere tulemast tõelisse maailma,” lausus viimane. „Kas läheme sisse?”

McLaughlin läks ees. Banks sosistas Gervaise'ile: „On sul ka aimu, milles asi on?”

Naine raputas kergelt pead. „Väga salajane,” ütles ta. „Räägitakse, et vanemkonstaabel ise tuleb kohale.”

„Tähendab, ei mingit kuritegevuse statistikat ega uusi eelarvekärpeid?”

Gervaise naeratas. „Kuidagi kahtlen selles.”

Koosolekuruumis oli vähe mööblit, üksnes ovaalne laud, torujad toolid ja ametiasutusele kohased kreemikad seinad. Nad võtsid laua ümber istet ja mõne minuti pärast saabuski juhtivkonstaabel Frank Sampson – sosistati, et tulevane Sir Frank Sampson. Kui kohe pärast teda sisenes ka kriminaalpolitsei uus juht Margaret Bingham, mõistis Banks, et teoksil on midagi tähtsat.

Aga viimane inimene, kes jõudis kohale paar minutit pärast teisi, oli kõige suurem üllatus. Uurija härra Burgess oli nüüd Briti Riikliku Kuritegevusvastase Ameti* asedirektor või eriagent. Rohkem tuntud küll Briti FBI-na, tegeles NCA peamiselt organiseeritud kuritegevuse ja piirijulgeolekuga, aga võitles ka küberkuritegevuse, samuti laste ja noorte seksuaalse ekspluateerimise ja kuritarvitamise vastu. Burgess pilgutas enne istet võtmist Banksile silma. Isegi tema kandis ülikonda ja lumivalget triiksärki, mitte aga oma kaubamärgina tuntud

* NCA (National Crime Agency) – Riiklik Kuritegevusvastane Amet

kulunud nahkpintsakut, ent ta oleks võinud ka habeme ära ajada ja lasta juukseid lõigata, sest lipsust oli ta ju loobunud. Ilmselgelt ei vaevunud Briti FBI end provintsi väisamiseks üles lööma.

Kui juhtivkonstaabel alustas koosolekut tutvustusringiga, istus laua ümber kaheksa inimest. Üks neist, keda Banks ei tundnud nime ega välimuse järgi, oli Ühendkuningriigi Kroonikohtuprokuratuuri advokaat. Tema nimi oli Janine Francis, aga ta ei olnud üks nendest CPS-i* juristidest, kellega Banks tavaliselt asju ajas. Kaheksas, Banksile vaid ähmaselt tuttav inimene, oli politseijõudude uus sideametnik, endine reklaamiagentuuri kõva tegija ja poliitiline meediamanipulaator Adrian Moss oma lillalise lipsu, nooruslikuks tuunitud välimuse ja enesekindlusest pakatava muretu olekuga. No on alles kirev seltskond, mõtles Banks, püüdes välja nuputada, mis neid siia ühe katuse alla toob. See pidi küll üks tähtis asi olema.

„Ma tean, et mõni teist imestab, milles on küsimus,“ ütles juhtivkonstaabel, „seetõttu teen ma lühidalt ja asun kohe asja kallale. Oletatavasti olete kõik tuttavad operatsiooniga Jugapuu, eelkõige laste seksuaalse kuritarvitamise juhtumite uurimisega, eriti meediapersoonide poolt korda saadetud kuritegudega? Jimmy Savile’i** kohtulugu ja teiste hulgas ka Rolf Harrise, Gary Glitteri, Dave Lee Travise ja Max Cliffordi õnnestunud süüdimõistmine on minu arvates julgustanud minevikus toime pandud seksuaalkuritegude ohvreid avalikkuse ette tulema.”

Minevikus toime pandud seksuaalkuriteod. Need sõnad võtsid Banksil otsekohe südame alt õõnsaks. Ajastu poliitkorrektsus nõudis, et minevikus toime pandud seksuaalkuritegude uurimine paneks õigluse maksma ja saadaks sõnumi, et ei loe, kui palju aega on möödunud – kui piisavalt paljud inimesed toovad neile tehtud ülekohtu avalikkuse ette, järgneb sellele ka kellegi karistamine. Politsei ühtlasi rahustas kuritegude ohvreid, andes neile otsekui hääle, mida need võisid olla pikki aastaid otsinud, kuid pakkus neile ehk käibefraasiks

* CPS (Crown Prosecution Service) – Kroonikohtuprokuratuur

** Briti meediapersoon ja teletäht, kes seksuaalselt kuritarvitas lapsi ja noori.

muutunud „lõpetatuse”, ning põhimõtteliselt kiitis Banks mõlemad eesmärgid heaks. Aga tegelikkus osutus sageli hoopis millekski muuks, nõiajahiks, milles ohvrid tihti pettusid ja süütute inimeste maine tallati jalge alla. Mitte ükski terve mõistusega uurija ei tahtnud mineviku seksuaalkuriteo uurimises osaleda. Banks jälgis teiste nägusid. Nende ilmed ei reetnud midagi. Kas tema on siis ainus, kes niimoodi arvab? Kas see paistab ka välja?

„Tahaksin uskuda, et oleme paari viimase aasta juhtumite käsitlemisest nii mõndagi õppinud,” jätkas juhtivkonstaabel, „ja üks asi, mille oleksime pidanud selle aja peale selgeks saama, on see, et kõike tuleb hoida üksnes enda teada. Palun ärge rääkige selles kabinetis kuuldust mitte kellelegi. Isegi mitte oma kolleegidele. Adrian.”

Moss vaatas ühe otsast teise otsa. „Jah,” ütles ta. „Kahtlemata te kõik teate, et me ei saa seda meedia eest igavesti varjata. Lõpuks saavad nad haisu ninna, kui nad juba ei olegi saanud. Minu töö on seista hea selle eest, et ükski asjaosaline ei räägiks neile midagi enne, kui on minuga arutanud. Kas ma väljendusin selgelt?”

Ilmselgelt nautis ta oma üürikest võimu sellise väärika seltskonna üle, Banks luges seda välja tema võidukast näoilme ja jutlustajatoonist. Aga Banks ei teadnud veel, mis see „see” ikkagi on.

„Minevikus on tehtud vigu,” jätkas Moss. „Näiteks see lugu BBC kaameratega, mis olid valmis filmima Cliff Richardi majja tungimist enne, kui Sir Cliff läbiotsimisest teadlikki oli –, ja me ei taha, et selline käitumismall meid alailma saadaks. Meid on küllalt muna-dega loobitud, seetõttu peame tegema kõik selleks, et seekord nii ei läheks. Kui ajakirjanikud tulevadki meie ukse taha kloppima, mida nad kahtlemata teevad, siis teeme kõik nii, et asi kulgeks rahulikult reeglite järgi. Et neil ei oleks midagi, millele hambad sisse lüüa ja mida järama hakata. Mõistagi on kuulsused nende huviorbiidis ja kuulsuste väärted lausa taevamanna. Me mitte üksnes ei pea süüdlasi kohtu ette viima, vaid on vaja ka näidata, kuidas me neid kohtu ette viime. Meedial ei võta sulgede teritamine kaua. Juba praegu võin öelda, et lähitulevikus on oodata põrgulikku meediatormi. Minu töö, daamid ja härrad, on informatsioonivooga toime tulla ja selleks

on mul vaja teie kõigiga koostööd. Kõik käib läbi pressibüroo. Kas see on selge?” Ta otsaesine leemendas higist, kui ta ruumis ringi vaatas. Enamik kohalviibijatest vaatas nõustuvalt tema poole. Moss oli juhtivkonstaabli ja peadirektori üks lemmikpoisse. Nüüd, kus juhtkond oli hakanud palju rohkem avalikkuse ja oma maine pärast muretsema, on temasukused inimesed uurijatest märksa tähtsamad, mõtles Banks. Burgess oli ainus, kellele see muljet ei paistnud avaldavat, ta kõverdunud huultele hakkas ilmuma talle nii omane kõiketeadja küüniline naeratus.

„Aitäh, Adrian,” ütles vanemkonstaabel. „Nüüd siis teate, millises olukorras me oleme, ja asumeagi kohe asja kallale. Olete siin sellepärast, et nüüdsest töötate kõik, olgu post milline tahes, sama juhtumi peal tühiselt. Vanemkonstaabel McLaughlin viib teid asjaga kurssi.”

Red Ron kõhatas ja sahistas paberitega. „Olete siin sellepärast, et me hakkame uurima Danny Caxtoni juhtumit,” ütles ta ja jäi hetkeks vait, et nimi kõigile kohale jõuaks.

Danny Caxton, mõtles Banks. *Kurat*. Kuulus, tuntud persoon, saatejuht enne, kui saatejuhid veel olemaski olid. *Laia Naeratus*ega Mees. Caxton oli paari pophitiga pannud oma karjäärile aluse viiekümneendate lõpus. Ta ei olnud rokkar, pigem ballaadilaulja, otsapidi Jim Reevesi, Val Dooniciani ja Matt Monroe masti mees. Võib-olla tüdrukud ei kiljunud teda nähes nagu Elvise või biitlite puhul, aga paljud jumaldasid teda samamoodi, nagu nende vanemad olid jumaldanud Johnnie Rayd või Frank Sinatrat. Nagu Banks mäletas, oli Caxtonil vist olnud ka hea ärivaist ja ta oli juba varakult taibanud, et popballaadide laulja karjäär ei kesta igavesti. Kuuekümneendate alguses oli ta hakanud oma tegevusvaldkonda laiendama. Tal oli hea koomikuanne ja oskus matkida kuulsaid inimesi, lisaks veel sõbrameheliku saatejuhi kuvand. Ta teadustas erinevaid estraadietendusi, nii *live*-kontsertidel kõikjal riigis kui telesaadetes, lõikas linte kaubanduskeskuste avamisel, oli iludusvõistluste kohtunik ja üsna pea sai temast populaarse, kaheksakümneendate lõpuni kestnud talendiotsingusaate „Do Your Own Thing!” alaline õhtujuht. „Tee, mida hing ihaldab!” muutus ka Caxtoni enda lööklauseks.

Seda lausuti iroonilise mitmemõttelisusega, lausungi hipi päritolule silma tehes. Isegi veel kuuekümnendatel ja seitsmekümnendatel andis ta välja mõne uue menuplaadi ja tegi paar kohutavat svingi-kuuekümnendate filmi, kui oli sellisteks rollideks juba liiga vana ja tustine. Kahtlemata tundis ta Jimmy Savile'i, mõtles Banks. Nad olid ju samast põlvkonnast. Caxtoni karjäär liikus tõusvas joones: suvehooajad, jõulupantomiiimid, üks edukas West Endi muusikaline komöödia. Mingil hetkel oli ta ühe poplauljaga abiellunud, meenus Banksile, aga küllaltki ruttu järgnes sellele jõhker avalik lahutus. Tema karjäär oli üheksakümnendate alguses väheke toppama jäänud, aga vahetevahel ilmus ta veelgi külalisena vestlussaadetesse ja nullindatel juhtis isegi üht veidrat jõulu erisaadet.

„Kuulen üllatusega, et ta ikka veel elab,” lausus Banks.

„Ja kuidas veel,” ütles McLaughlin. „Kaheksakümne viie aasta vanusena.”

„Ja mida CPS arvab?” küsis Banks advokaadi poole vaadates. Ta teadis, et Savile'i loo puhul oli segaseks jäänud, kas CPS polnud talle süüdistust esitanud sellepärast, et mees oli liiga vana ja haige, või peeti politsei tõendusmaterjali ebapiisavaks. Banks teadis, et CPS-i juba kritiseeritigi, et nad polnud kiiremini reageerinud Rochdale'i rahvasaadiku Sir Cyril Smithi tegudele, kes oli aastakümneid, kuni oma surmani 2010. aastal, noori poisse kuritarvitanud. Nüüd, maksu mis maksab, on siis CPS varmas avalikkusele näitama, et laste seksuaalse kuritarvitamise ja ekspluateerimise vastast võitlust juhivad nemad.

„Mis meisse puutub, siis on teil vabad käed,” vastas Janine Francis.

„Ja millal see kuritegu aset leidis, *sir*?” küsis Banks Red Ronilt.

„1967. aasta suvel.”

1967. aastaks oli Danny Caxton peaaegu oma edu tipul, meenus Banksile. Kõik teadsid, kes ta on. Ta oli endiselt nägus põrguline, või vähemalt mõtlesid nii sajad emmed. Või veel, isegi Banksi enda ema oli otsekui teleriekraani ette naelutatud ja vaatas teda lummatult, kui isa norskas ja Banks ise ülemisele korrusele Rolling Stonesi ja Who plaate kuulama kadus.

„Teen lühikese kokkuvõtte,” jätkas McLaughlin. „Teie ees kaustades on vajaminev elulugu ja kokkuvõte seni toimunud. Kahtlemata oli ta varajane eluperiood sündmusrikas. Paljude raskuste ületamine. Ta sündis 1930. aastal Varssavis. Tema vanemad nägid müüri koolutust, võtsid Danny ja ta õed kaasa ning lahkusid sealt 1933. aastal. Vanemad lahutasid ja ta kasvas üles kaugete sugulaste juures Heckmondwike’is.”

„Inimese vaimsele tervisele võis see tõsist mõju avaldada,” ütles Banks. „Noh, proovige ise seda hääldada.”

Kõlas lühike naerulagin, seejärel ütles politseidirektor Gervaise: „Vaata ette, Alan. Minu isa on pärit Heckmondwike’ist. See polegi nii raske. Jätke lihtsalt täishäälikud ütlemata ja sõna ongi nagu poola-keelne.”

McLaughlin ootas, kuni naer vaibus, ja jätkas siis. „Hetkel soovin, et te kaaluksite järgnevat. Selle juhtumi puhul on kaebuse esitajaks naine nimega Linda Palmer. Ta oli väidetava kallaletungi ajal nelja-teistkümnene.”

Banks oli Linda Palmerist kuulnud. Ta oli luuletaja, kohalik, mõne korra ka ajalehes kirjutanud. Oli esinenud BBC2-s ja Radio 4-s. Võitnud auhindu. „Luuletaja?” küsis ta.

„Seesama. Kõigepealt helistas ta usaldustelefonile, aga talle olevat öeldud, et ta peab meiega ühendust võtma.”

„Ja miks me teda usume?”

„Samal põhjusel, miks me usume minevikus aset leidnud ahistamisjuhtumeid,” ütles McLaughlin. „Tema lugu on veenev ja loodame, et kui olete oma ülesande lõpule viinud, on see seda veelgi rohkem.” Ta heitis pilgu Janine Francise poole. „CPS on andnud jätkamiseks rohelise tee isegi selle vähese põhjal, mis meil praegu on. Sellepärast ütleski härra Moss, et meediaga suhtlemine on ülimalt tähtis. Meie ei taha niimoodi kriitikanoolte alla sattuda, nagu mõni teine politseijaoskond riigis. Vastupidi, me ei taha jätta muljet, et tegutseme salaja. Aga me teame sedagi, kui raske on sellise suure juhtumi puhul madalat profiili hoida. Teil tuleb lihtsalt anda endast parim nii kaua, kui suudate.”

„Millised on faktid?” küsis Banks. „Lühidalt.”

„Tahamegi, et sina selle välja selgitaksid, Alan. Sina viid läbi Linda Palmeri esialgse küsitluse. Sina küsitled ka Danny Caxtonit. Härra Burgess jälgib seda juhtumit üle kogu riigi.”

„Kindlasti näeb protokoll ette, et Linda Palmeri juurde tuleb saata naispolitseinik?” nentis Banks.

„Mitte ilmtingimata,” vastas McLaughlin. „Uurija, kellega ta kõigepealt telefonis rääkis, on naispolitseinik, uurija MacDonald. Temagi küsis sama küsimuse, aga proua Palmer ütles, et talle ei ole see oluline, peasi, et see oleks inimene, kes teda usub. Ta ei taha mingit erikohtlemist. Pealegi on ju sul meeskonnas kolm väga pädevat naispolitseinikku.”

„Milles Linda Palmer Caxtonit täpselt süüdistas?” küsis Banks.

„Proua Palmeri sõnade kohaselt Danny Caxton vägistas ta.”

„Ja ta tuli sellega välja alles nüüd?”

McLaughlin ohkas ning heitis pilgu politsei peadirektorile ja kriminaalpolitsei juhile.

„See on ebaoluline,” lausus Margaret Bingham. „Põhjused, miks naised traumaatilise sündmuse nii pika aja möödudes avalikustavad, on väga keerulised. Hetkel ei ole teie töö nende motiive kahtluse alla seada, vaid nende juhtumi tõepärasuses veenduda.”

„Aga kuidas me seda siis teeme?” küsis Banks.

„Nagu tavaliselt,” vastas McLaughlin. „Kasutate oma uurijaoskusi. Meil on väljaõpetatud lastekaitseametnikud, kes on koolitatud märkama üksikasju, mida tõelised ohvrid reeglina mäletavad, ning kas nad üldse räägivad tõtt. Kui teil tekib pärast Linda Palmeriga vestlemist kahtlusi, saate mõne spetsialistiga kõik naise väited üle vaadata, kui soovite. Ja kui see teile parema tunde loob, siis proua Palmer teatas sellest politseisse 1967. aastal, vahetult pärast kuriteo toimumist.”

„Ja mis sellest uurimisest edasi sai?” küsis Banks.

„See on selle juhtumi järgmine aspekt, mis teil tuleb välja selgitada,” ütles McLaughlin. „Ilmselgelt jooksis uurimine ühel hetkel mingil põhjusel ummikusse, kuna tollal härra Caxtonit kohtu ette ei

toodud ja teda pole kunagi ei Linda Palmeri vägistamises ega mõnes muus asjas süüdistatud.”

„Kas te ei arva, et see võib nii olla sellepärast, et ta polegi midagi teinud?” küsis Banks. „Ma mõtlen ... peaaegu viiskümmend aastat tagasi ... see juhtum on ju muldvana.”

„Ma tean,” ütles McLaughlin, „ja tunnen kaasa, Alan. Aga mõned Jimmy Savile'i kuriteod jäävad veelgi kaugemasse aega. Seksuaalkuriteod ulatavad koguni kuuekümnendate algusesse ja veelgi varasemasse aega.”

„Sa aru, et see ei meeldi teile,” sekkus Margaret Bingham. „Aga parem harjuge ära. Teie kõik. Võisime küll varem vigu teha, aga enam mitte. Mitte minu silma all. Järgnevatel aastatel kuuleme veel rohkem minevikus toime pandud seksuaalkuritegudest. Inimestest, kes arvavad, et on karistusest pääsenud. *Meestest*, kes arvavad, et on tänu oma kuulsusele, rikkusele või võimule puhta nahaga pääsenud. Või üksnes tänu sellele, et nad on mehed. See oli alaealise tüdruku jõhker vägistamine kolmekümne seitsme aastase mehe poolt ja ma loodan, et te suhtute uurimisse nii, nagu oleks see juhtunud eile.”

„See ei ole võimalik,” ütles Banks.

„Oh. Ja miks mitte, *juhtiv kriminaalinspektor* Banks?”

„Ei ole mingeid füüsilisi asitõendeid. Üksnes ähmased mälestused. Kaduma läinud tunnistused. Kogu lugupidamise juures, *ma'am*,” jätkas Banks, „te olete tsiviilisik. Samuti on seda härra Moss. Enamik, kellega te siin räägite, on paljude juurdluste veteranid ja asja tuum on selles, et peaaegu viiskümmend aastat tagasi juhtunud kuritegu lihtsalt ei ole võimalik samamoodi uurida nagu eilset. Ainus, millest lähtuda, on süüdistaja tunnistused. Ma täielikult mõistan neid vanu juhtumeid, mis uute DNA materjalide alusel lahendatakse. Sellised juhtumid jõuavad ka uudistesse ja ma olen näinud „Uusi trikke”*, aga need on erandid. Näiteks, kas meil selle juhtumi puhul on üldse DNA materjali?”

* „New Tricks”, mille loojateks on Nigel McCrery ja Roy Mitchell, on BBC draamakomöödia kriminaalkohtumenetlustest.

„Pole aimugi,” ütles Margaret Bingham, Banksi vastuväidetest ilmselgelt ärritunud. „See on teie otsustada. Ja olgu ma pealegi tsiviilisik, nagu ütlete, ma olen ka politseinik ja kriminaalpolitsei juht ning mul on täielik õigus paluda oma politseinikel anda endast parim. Just seda ma palungi. Te peate pühendama sama palju aega, vaeva, tarkust ja uurimisoskusi selle juhtumi uurimisse, nagu eile toime pandud seksuaalrännakusse. Uskuge mind, te saate oma käsutusse kõik ressursid, mida vajate.”

See oli nüüd küll hea avakäik, mõtles Banks. Vihastada ülemused ja kriminaalpolitsei juht välja juba oma esimesel koosolekul oma uues ametis. Aga tal polnud kunagi olnud aega Margaret Binghami ja tema agendade jaoks. Bingham ja Adrian Moss moodustavad hea tiimi. „Jah, *ma'am*,” pomises ta.

McLaughlin kõhatas taas. „Kuigi Met* vastutab tegelikult operatsiooni Jugapuu eest, jagab härra Burgess NCA-st meile selle juhtumi puhul oma teadmisi Laste Ekspluateerimise ja Veebikaitse Keskuse** juhtnõõridest.”

Burgess tõstis auandmist matkides käe. „Teie teenistuses,” sõnas ta. „Milline saab olema sinu roll?” küsis Banks.

„Põhiliselt teie ja Meti vahelise töö koordineerimine,” vastas Burgess. „Püüan tagada, et vasak käsi teaks, mida parem teeb. See juhtum on juba niigi kaelamurdev. Linda Palmer elas 1967. aastal oma vanematega Leedsis, aga vägistamine leidis aset Blackpoolis. Nüüd elab ta Eastvale'i lähedal Minton-on-Swaini nimelises külas ja Danny Caxton elab rannikul, nagu te ilmselt teate, kuigi ta elas Lääne-Yorkshire'is Otleys. Kui me kaasaksime kõik kohalikud politsei jõud – rääkimata veel nendest, kes kaebuste lisandudes peagi mängu tulevad –, siis kujutate ette, milline jama sellest kujuneks. Seetõttu otsustasimegi Linda Palmeri juhtumi puhul ühe vastutava uurija, meeskonna juhi kasuks, ja selleks oledki sina. Sinu töö on olla juhtiv jõud. Mina olen olemas, et anda uuemat teavet ja taustainfot kõigist teistest

* Metropolitan Police Service (Met) – Londoni Politseiteenistuse peakorterit nimetatakse

** ingl – Child Exploitation and Online Protection Centre (CEOP)

käepärastest allikatest. Usu mind, kogu maa politseijõud, kes selles uurimises osalevad, hakkavad üksteisega *rääkima* ja säilitavad kogu dokumentatsiooni iga ülekuulamise, iga süüdistuse, iga tõendikilla kohta. Meil on mitmeid süüdistusi Caxtoni vastu juba üle kogu riigi. Ühes võite kindlad olla: kui see uudis avaldatakse, hakkab tulema veel teisigi süüdistusi ja meie jaoks omabki kaalu nende arvukus. Kui arvukalt, sõltub suuresti sellest, kui palju võimalusi ja juhuseid Caxtonil oma vajaduste rahuldamiseks oli. Arvestades tema mitmekülgset karjääri, on mul tunne, et neid oli palju. Kõike tuleb jälgida ja uurida. Võimalikud tunnistajad tuleb üles otsida. Asukohad tuleb üle vaadata. Mina otsin süüdistuste sarnasusi.”

„Kui laialdane see uurimine siis on?” küsis Gervaise.

Burgess vaatas juhtivkonstaabel Sampsoni poole, kes manas näole paslikult sünge ilme ja lausus: „NCA andmetel on siiani Danny Caxtoni vastu esitatud seitse sõltumatut süüdistust, mis ulatuvad 1961. kuni 1989. aastani. Kõik naisterahvastelt tol ajahetkel vanuses neliteist kuni kuusteist. Asjaga tegelev maakonnapolitseid on palju taustakontrolli teinud ja võtnud vastu nii palju esialgseid avaldusi kui vajalik, aga meie ja CPS arvame, et nüüd oleks aeg hakata kiiremini tegutsema. CPS seejuures arvab, et meie juhtum on ka üks otsustavamaid, sest sellega on reaalne võimalus positiivset tulemust saavutada.”

„Miks see nii on?” küsis Banks. „Nii palju, kui mina siiani kuulnud olen, ei erine see ühestki teisest sarnasest juhtumist. Ühe inimese sõna teise inimese sõna vastu. Mis siis meile vettpidava süüdistuse kokkupanekuks parema võimaluse annab?”

„Lihtsalt see,” ütles juhtivkonstaabel Sampson, „et Linda Palmeri sõnul oli tema rünnaku juures veel üks inimene. Seal oli tunnistaja.”

Kui politseiinspektor Annie Cabbot ja politseiseersant Geraldine Masterson sel kolmapäeva hommikul poole kümne paiku kuriteopaika jõudsid, oli kolmteist kilomeetrit Bradham Lane’ist juba suletud, alates T-ristmikust, kust see algas, kuni kolme kilomeetri kaugusele Eastvale’ist, kus see ühe Ure jõe silla juures lõppes.

„See asub kuradi pärapõrgus,” ütles Annie. „Peame mobiilse üksuse siia kutsuma ja leidma inimesed, kes sellega tegelema hakkavad. Peame ise hakkama staabist suurõnnetuste teabeskuse tööd korraldama. Neil ei ole seal piisavalt vahendeid.”

Politseilindi ees seisev vormis konstaabel kummardus nendega vestlema. „Silla teises otsas on üks politseinik ja üks patrullauto ning kuriteopaigas on kaks politseinikku,” ütles ta, osutades seejärel neile. „Kuriteopaik jääb siit viie kilomeetri kaugusele.”

„Aitäh,” ütles Annie. „Peaasi, et me ei peaks sinna jala minema.”

„Siin on kõvakattega tee, *ma'am*,” ütles politseinik. „Kuigi konarlik. Rehvijälgi pole lootust näha, aga iial ei või teada, mida kriminalistid leida võivad. Liikuda tuleks seal ettevaatlikult.”

„Seda me teemegi. Tunnen neid kriminaliste.”

Patrullpolitseinik harutas piirdelindi ühest otsast lahti ja Gerry sõitis autoga aeglaselt mööda kitsast teed edasi.

Anniet köitis puude kuju. Mõned surnud ja kidurad nagu kätel-seisus inimesed või vändunud ja tumedaks põlenud tüvedega nagu poosi sisse võtnud rusikavõitlejad. Teised aga eelmise nädala vihmast lummavas rohesümfoonias, läikivad lehed hommiku-päikeses ja tuules värelemas. Tee lookles ja paaris kohas pööras kitsas põlluvahetee sildil märgitud külla või tallu, millest Annie polnud kuulnudki. Siin oleks valele poole keerates lihtne ära eksida, mõtles Annie. Mõnes kohas olid teetaskud juhuks, kui mõni auto satub vastu sõitma.

Esimene märk sihtkohtale lähenemisest oli teed tõkestav patrull-auto ja selle kapoti najal üks erklillas lükras jalgrattur, pea käte vahel. Tema kõrval, märkmik käes, seisis naiskonstaabel. Meespolitseinik, kes samuti märkmeid tegi, istus autos. Värvikirev jalgratas oli toetatud põllukividest müüri vastu. Annie oli kindel, et ratas kaalub viiskümmend grammi, maksab terve varanduse ja kihutab nagu tuul. Yorkshire'i Tour de France' Grand Depart innustas väga paljusid jalgrattureid, nii et hetkel oli nende pärast teedel peaaegu võimatu liigelda. Mõni erksavärvilises sõidukostüümis rattur on väga heas vormis, mõtles Annie, kuid see mees mitte. Tema pidi tip-top vormi

jõudmiseks oma ratta spidomeetrile veel mitmed tuhanded kilomeetrid lisa koguma.

„See on härra Roger Stanford,” ütles politseikonstaabel. Seejärel osutas ta vormitule kompsule, mis lebas teest mitu meetrit eemal piiratud alal. „Ta leidis selle ... hm ... naise.”

„Aitäh,” ütles Annie. „Ja teie olete?”

„Politseikonstaabel Mellors, *ma'am*. Stephanie Mellors. Mind kutsutakse lihtsalt Stephiks.”

Annie viipas politseikonstaabel Mellorsi veidi eemale, Roger Stanfordist kaugemale. „Õelge, Steph,” ütles ta, „mida te arvate? Esmamuljed?”

„Te mõtlete, kas tema tegi seda?”

„Noh, kui tahate just sellest alustada.”

Steph raputas pead. „Ta on hunnik õnnetust. Hädine inimvare. Seda on kohe näha. Ma ei usu, et ta teeskleb.”

„Te paistate ka ise veidi loppis olevat.”

„Te ei ole veel laipa näinud, *ma'am*. Selline asi ei ole kunagi kerge.”

„Tõsi mis tõsi. Mis teie arvates juhtus?”

„Oma väheste kogemuste põhjal ütleksin, et ta kas sai autolt löögi või ta peksti surnuks.”

„Kas teil on aimu, kes ta on?”

„Ei. ID-kaarti ei ole, aga nii palju oskan öelda ... noh ..., et ma ei ole teda elu sees näinud. Üks kummaline asi. Tal ei ole riidehilpugi seljas.”

„Hüva. Räägime siis härra Stanfordiga.”

Roger Stanford, pea käte vahel, lösutas endiselt patrullauto kapotil. Annie märkas, et ta ei nutnud, vaid toetas pead autole, nagu oleks see vägivaldse surma piltidest nii raske, et ei püsiks püsti. Meest tuli küsitleda, kuna tema leidis surnukeha, aga teda ei olnud vaja kohelda kahtlusalusena. „Härra Stanford,” lausus Annie mehe kätt puudutades. See tõstis pea, tühi ilme näol, nagu oleks teda sügavast unest üles ehmatatud. Annie tutvustas ennast. Gerry seisis tema kõrval, märkmik valmis. „Mis kell te surnukeha leidsite?” küsis Annie.

„See võis olla nii kolmveerand üheksa paiku.”

„Kas see rattasõit on teil igapäevane harjumus või olete puhkusel?”

„Igapäevane harjumus. Ma elan Bradhamis ja töotan Eastvale’is. Clintoni kinnisvarabüroos. Tavaliselt sõidan siit mööda kolmveerand üheksa ajal. Sellepärast teangi. Ma vaatan kella.”

„On ka otsemaid marsruute.”

„Aga mitte meeldivaid. Jälgin alati, et mul oleks piisavalt aega.”

Annie silmitses meest ülevalt alla. „Te lähete sellises riietuses tööle?”

„Oh ei.” Mees näitas väikest kompsu jalgratta sadulas. „Vahetan töö juures riided. Meil on seal ka dušš.”

„Väga viisakas.” Annie jättis endale meelde, et ta tööriiete kompsu kriminalistidele analüüsida viiks. Võib-olla mees ei teinud seda, aga selliseid asju ei saa tähelepanuta jätta.

„Nii et sõidate igal hommikul samal marsruudil?”

„Ja öhtul. Enam-vähem. Igal tööpäeval.”

„Kas olete sel teel vahel ka mõnd teist inimest märganud?”

„Ei. Noh, paar korda olen näinud mõnd traktorit hommikul vara heinapalle või muud tarvilikku ühelt põllult teisele vedamas ja ükskord ajas üks farmer lehma üle tee, pannes tee mõneks ajaks kinni. Vahel mõnd juhuslikku autot, aga neid on vähe, jumal tänatud, harva juhtub mõni üksik sõitma. Autojuhid on ... noh ütleme, et nad ei hooli eriti jalgratturitest. Tavaliselt on tee inimtühi. Sellepärast see mulle meeldibki. Kena ja vaikne.”

Jah, mõtles Annie, jalgratturid on nii autojuhtidele kui jalakäijatele pinnuks silmas. Nad ei peatu punase tule all, sõidavad ühesuunalisel tänaval vales pool või kui pähe tuleb, siis ka kõnniteel, ja seda loetelu võiks jätkata. Aga ta ei öelnud midagi. „Lähme tagasi hommiku juurde. Kas märkasite midagi ebatavalist?”

„Ei,” ütles Stanford. „Asusin kodunt teele samal ajal nagu tavaliselt, umbes veerand üheksa, ja siia jõudsin, nagu juba ütlesin, umbes kolmveerand üheksa ajal. Siia on vaid kümme kilomeetrit, aga vahepeal on üks ränk tõus ja ma ei pingutanud ka eriti kõvasti.”

„Kas teist möödus mõni auto?”

„Ei.”

„Nägite kedagi jala kõndimas?”

„Mitte kedagi. Oli täiesti tavaline hommik – kuni siia jõudsin.” Ta võttis jälle pea käte vahele. „Esimene asi, mida märkasin, olid varesed. See vaene, vaene tüdruk ...”

„Vabandust, et pean teile neid küsimusi esitama, härra Stanford, aga mida varem ma seda teen, seda rutem saate koju minna.”

„Kuju? Aga ma ei ole ju ... Ma pean ...”

„Mina teie asemel läheksin koju, härra Stanford. Helistage tööle. Nad saavad aru. Vapustus ja puha. Saadame pärastlõunal kellegi teilt tunnistust võtma. Kes teab, selleks ajaks võib teile veel midagi meenuda.”

„Ta andis juba oma aadressi,” ütles Steph.

Annie noogutas. „Võite lahkuda, härra Stanford. Kui mul veel küsimusi tekib, võtan teiega ühendust. Aga ma tahaksin riided, mis teil kaasas on, laborisse viia. Toome need teile tagasi samahästi kui uutena. Ega te vastu ei ole?”

„Minu riided? Aga ...? Oh, mõistan. Aga te ju ometi ei mõtle, et mina seda tegin?”

„Üksnes teie välistamiseks, härra Stanford.”

„Muidugi.” Stanford läks jalgratta juurde, ikka veel vapustatud, võttis sealt koti ja ulatas selle politseinikule. Seejärel istus ta sadulasse ja sõitis omajagu vongeldes tulnud teed mööda tagasi.

„Kui kaugele lähimad majad jäävad?” küsis Annie politseikonstaabel Mellorsilt.

Too viipas käega. „Kõige lähem talu on seal, põllu teises servas.”

Annie nägigi kauguses maja. „Ebatõenäoline, et nemad seal midagi nägid,” ütles ta, „kuigi ega see maja nii kaugele jäägi.”

„Näiteks võidi automürinat kuulda, seda enam, et sel teel liigub nii vähe masinaid.” Annie märkas, et tee ääres maju ei olnudki, kraavi ja kivimüüri taha jäid üksnes puud ja rohtu näksivate lammastega põllud. Aga tuli tunnistada, et kui ei olnud kiire, oli see väga maalline maantee. Kuigi öösel on kaunist maastikku muidugi raske näha. Teisest küljest, taipas Annie, kui soovid vältida auto numbrimarki fikseerivaid kaameraid ja muud Suure Venna atribuutikat, mis tänapäeval praktiliselt kõik autoreisid avalikuks sündmuseks muudab, siis on Bradham Lane ainuõige valik.

Annie silmitses surnukeha teepervel ja tõmbas sügavasti hinge. Enam ei ole mõtet seda edasi lükata. „Tule, Gerry,” ütles ta. „Lähme vaatame üle, millega meil siin tegemist on.”

Tüdruk lebas käärgas looteasendis, poolenisti kraaviperve kõrges rohus, käed kaitsvalt näo ees. Ta oli alasti ja ta keha oli mudast, poriveest ja verest kriimuline. Tüdruku kannad olid kuivanud verest korpas, väikesed kivikesed olid nahka sisse tunginud. Nähtavaid kuuli- ega pussitamishaavu tal ei olnud ja kõri ei paistnud olevat läbi lõigatud. Kehal ei olnud ka haavu. Ta võis siis ikkagi auto alla jääda, oletas Annie, aga küll meedikud selle kindlaks teevad. Tüdruku käte asendi tõttu oli raske näha ta näojooni, aga tema sõrmede vahelt oli näha, et üks silm oli kinni paistetanud, huuled lõhki ja verised, üks hammas tungis alumisest huulest välja ja nina oli viltu. Kükita-des, et kogu keha hoolikamalt uurida, märkas Annie ta rinnakorvil, kõhul ja vasakul puusal muljumisjälgi. Kogu kehal oli märke võit-lusest maapinnal ja läheduses oli tee peal üks ilmne pidurdusjalg, paraku liiga ähmane ja ebaselge, et konkreetsele rehvimargile viidata. Meditsiinispetsialistide ja kriminalistide arvamuse puudumisel oli Annie veendunud, et tüdruk oli surnuks pekstud, tema keha peal oli jalgadega trambitud või isegi hüpatud. Ja tüdruk ta oli. Hoolimata vigastustest nägi Annie, et ohver oli vaevalt rohkem kui viisteist või kuusteist aastat vana. Ta tajus enda kõrval Gerryt ja tõusis püsti.

„Mu jumal,” ütles Gerry, käsi suu ees.

Annie pani talle sõbralikult käe õlale. „Ei usu, et jumalal sellega mingit pistmist on. Tahaksin öelda, et sellega harjub ära, aga tege-likult ikka ei harju.” Mitte niiviisi, mõtles Annie, et muutud üks-kõikseks ega tunne, kuidas kogu su sisemus pahupidi pöördub, ei tunne raevu, et sinu kaasinimesega on tehtud sellist asja, ei tunne, et pead andma endast kõik, et see lurjus, kes midagi niisugust tegi, kinni püüda.

„Aga ta on nii noor. Alles tütarlaps.”

„Muidugi.” Ettevaatlikult, käsi ümber ta õla, talutas Annie kahvatu ja väriseva Gerry vormis politseinike juurde. „Püüa rahuneda,” ütles ta. „On aeg suur brigaad kohale kutsuda.”

„Noh, Banksy, on see alles üllatus. Töötame jälle koos. Nagu vanal heal ajal. Õnnitlen, muide. Edutamise puhul. Ammu oleks olnud aeg.”

Nad mõnulesid Queen's Armsi väliterrassil laua taga päikese käes, süües lõunaks tuurakala, friikartuleid ja herneputru, Banksil ees Timothy Taylori õlu ja Burgessil odav laagriõlu. Cyril, baari pere-mees, oli suvehooajal toimetulekuks palganud uue baaridaami, ühe kütkestava blondi austraallanna Pati, kellele Burgess juba säravaid naeratusi saatis. Õnneks ei olnud Cyrilit kohal, kuna vanast ajast oli neil Burgessiga üks kana kitkuda.

„Mis su ametlik tiitel siis nüüd on,” küsis Banks. „Kuidas ma sind kutsuda võin?”

„Olen alati unistanud eriaegendi tiitlist. Sellel on äge vaib. Tegelikult olen ma tegevdirektor. Kõlab sama nõmedalt nagu mõni teisejärguline ärimees. Enamasti ajan praegu läbi vaid „härra Burgessiga”.

„Nagu kirurg.”

„Täpselt. See on peen, kas sa ei leia?”

Munakivisillutisega turuplats kihas ostlejatelt ja turistidest ning seda ummistasid pargitud autod. Vestides ja mustadele retuusidele tõmmatud liibuvates rebitud teksastes noored plikad hängisid pirkaid süües Greggsi ees, et kaduda seejärel järgmisest uksest mängusaali. Kamp tõsiseid matkajaid, käimiskepid käes nagu suusakapid, jalas kallid matkasaapad, plastkottidega kaelas lühikesed püksid ja kaardid, kogunesid tururisti juurde. Paar inimest istus tururisti alusplaadil, oodates kohalikku bussi. Mitte kaugel Banksist ja Burgessist istus rühm veidravõitu turiste, seljas lühikesed kirevad püksid ja veelgi kirevamad särgid, näod õhetamas ning silmad päikesest ja õllest krillis. Nad rääkisid ja naersid nii valjusti, et Banksi ja Burgessi juttu polnud võimalik pealt kuulata.

„Kas sa varem oled midagi sellist teinud?” küsis Banks.

„Paar korda.” Burgess nõjatus toolileenile ja rüüpas õlut, uurides üle klaasiääre Banksi. „Scotland Yardis olin ma kaudselt kaasatud operatsiooni Jugapuu, nii et ma tean, kuidas asjad käivad. Vaata,

Banksy, sa ilmselt mõtlesid nagu minagi, kui kogu see värk hakkas välja tulema. Sa arvasid, et tegemist on mingi nõiajahiga, ja nuputasid, kes on järgmine kuulsus, keda hakatakse süüdistama mõne noore publitsisti käperdamises viiskümmend aastat tagasi. Teistsugused ajad, ütleksid sa, ja sul oleks õigus.” Ta kummardus ettepoole ja koputas Banksile rinnale. „Küllap mõtleksid koguni, et mis selles sekretärineiu tagumiku näpistamises või ettepanekus pärast tööd kuskil hotellitoas triksutada siis nii hullu on? Õige? Ehk saan selle noore Pati nõussegi, kui võimalus avaneb. Lõppude lõpuks olen ju ainult inimene ja küsija suu peale ... Aga tegemist ei ole üldse sellise asjaga. Jutt pole sellest, mida sinu isa firma jõulupeol pimedas toanurgas tegi. Ega restoranis pooljuhuslikult kellegi põlve puudutamisest. Salamisi kellegi kenade tisside riivamisest. Me kõik oleme seda teinud, kõik oleme harjakapis suudelnud ja kallistanud ning trepikojas kabistanud sekretäri, kellest terve aasta olime unistanud.”

„Räägi enda eest,” ütles Banks. Ent talle meenus. Ühel jõulupeol, pimedas nurgas puuvõõriku all, oli tõesti juhtunud üks ihale andumise hetk, mis ta ainsa abieluäegse armuseikluseni viis. Talle ei läinud eriti korda, et seda talle praegu meenutati, ent tol ajal oli see tundunud erutava ja ohtlikuna; tol ajal, kui ta tundis, et kogu maailm ja tema abielu kukuvad kokku, oli see hetk aidanud tal end elavana tunda. Võib-olla oli see mingi poeetiline õiglus, et tema endine naine Sandra oli lõpuks ise ta teise mehe pärast maha jätnud.

„Aga see on hoopis midagi muud,” jätkas Burgess. „Asi ei ole isegi oma keele tüdrukule kurku ajamises või ta rindade pigistamises. Usu mind, mul on olnud võimalik nii paljusid süüdistusavaldusi lugeda, et võin väita, et praegu räägime me tahtlikust, ülbest ja süstemaatilisesest noorte süütutute tüdrukute – alaealiste tüdrukute – kuritarvitamisest inimeste poolt, kes arvavad end seisvat seadusest kõrgemal. Nii õnnistatud ja nii kuulsad inimesed, et loomulikult teel saaksid nad tasuta tussusid rohkemgi, kui nad oma keppi liigutada jõuavad. Ja mida teevad nemad? Valivad kaitsetud kolmeteist-, neljateist-, viieteistaastased, ründavad neid seksuaalselt ja vägistavad nad, sunnivad neid tegema rõvedusi ja ütlevad seejärel, et nood peaksid

hoopis tänulikud olema, et Danny Caxton või kes tahes neid vägistas. Need tüdrukud on lõpuks nii ära hirmutatud, nii traumeeritud, et sageli ongi nende elu hävitatud. Nad näevad end loomulike ohvritena ja selleks nad ka muutuvad. Kogu elu kuritarvitavad inimesed neid samamoodi, nagu Caxton või kes tahes seda minevikus tegi, ja nad ei suuda sellele lõppu teha. Nad ei mõista, miks. Aga isegi selles ei ole asja tuum. Asja tuum on selles, et need lurjused, ja ma pean silmas selliseid lurjuseid nagu Danny Caxton, on aastaid sellest puhta poisina välja tulnud ja meie paistame olevat nagu need kuradi Keystone'i politseinikud*. Nad on kuritarvitanud poisse ja tüdrukuid samamoodi nagu need Pakistani laste ahvatlejate ja kuritarvitajate banded Rochdale'is ja Rotherhamis ning keegi kurat ei liigutanud sõrmegi. Ei vanemad. Ei sotsiaaltöötajad. Ega ka meie. Noh, ajad on muutunud, sõber, sest siit tuleb ratsavägi** kätte maksuma.”

„Ma ei ole kunagi nii mõelnud,” ütles Banks.

„Mida mõelnud?”

„Et kogu see asi on tähtsusetu, või et see, mida meil paluti teha, pole oluline. Olen täiesti nõus, et mõned väga mõjuvõimsad inimesed on saanud aastaid karistamatult tõsiseid kuritegusid sooritada. Selles pole midagi uut. Ainult et on nii neetult raske nii ammuasest asjast üht korralikku kohtuasja kokku panna, nagu ma ka koosolekul ütlesin. See on kõik. Mälestused muutuvad, tõendid lähevad kaotsi. Inimesed on veendunud, et midagi juhtus, kuigi tegelikult ei juhtunud, või juhtus hoopis teisiti. Enamjaolt on peaaegu võimatu välja selgitada, kellel on õigus. Asi lõpeb sellega, et keerutatakse üles süüdistuste, valede ja pooltõdede, väikeste üleastumiste ja tõeliste kuritegude keeristorm. Lõpuks ei tea enam keegi, kus on tõde.”

Burgess laskis käega üle oma pulstunud juuste. „Liigagi õige. Liigagi õige. Aga me muutume paremaks. CPS paneb kokku tugevamaid kohtuasju, on varmam süüdistusi esitama, rohkem süüdimõistvaid otsuseid langetama.”

* Viide saamatutele politseinikele tummfilmisarjas „Keystone'i võmmid”

** Viide Ameerika vesternile „Here Comes the Cavalry”

„Nii et ratsutamegi siis nende edu laineharjal?”

„Miks mitte? Kas oleks siis parem ratsutada ebaedu laineharjal? Liiatigi, mis ajast peale ei tõuse sa oma väljakutsete kõrgusele? See-kord arvatakse, et avanemas on reaalne võimalus. Seda Linda Palmerit peetakse usaldusväärseks süüdistajaks. Nende arvates ei ole ta mingi kompleksides põhjakäinud alkohoolik.”

„Seda on hea teada,” ütles Banks. „Kas Caxton teab, et oleme tal kannul?”

„Arvata on. Ta ei tohiks muidugi teada, aga mind ei üllataks, kui ta teaks. Tal on endiselt sõpru kõrgetel kohtadel. Tahan, et sina lähesid temaga homme rääkima. Pärast seda laseme rühma tema elamisse süütõendeid otsima, enne kui tal avaneb võimalus ühtki tõendusmaterjali oma paberites või arvutis hävitada. Sa võid täna vestelda Linda Palmeriga. Usaldan su vaistu nii palju, et sul pole vaja lastekaitseeksperdi kõrvale vaagima, kas ta räägib tõtt või mitte. Ma tunnen sind, Banksy. Usun, et kui sa kord juba midagi oma hammaste vahele saad, klammerdud sellesse nagu part vette, vabanda mind selle kombineeritud metafoori pärast, ning tõmbad ülima rõõmuga jumala raevu sellise ülbe lurjuse peale, nagu seda on Danny Caxton.”

„Kas ikka tõmban?”

„Usun küll.” Burgess lõpetas oma õlle. „Veel üks? Mul poleks midagi selle vastu, kui saaksin selle lopsaka Austraalia baaridaamiga veel paar sõna vahetada. Mulle meeldib vaadata, kuidas õlut kallab.”

„Tõelise painutamisetenduse jälgimiseks pead ikka tellima vaadi-õlut, mitte jooma seda kust. Vastasel juhul polegi tal muud teha, kui kangi liigutada.”

„Minu kangi võib ta iga kell limpsida. Miks ma siis sinu arvates palungi sul veel ühe õlle võtta? Heast südamest või?”

Banks pööritas silmi. „Ma parem ei võta,” ütles ta. „Liiatigi on mul kohe risticõda algamas ja pean veel täna õhtupoolikul Linda Palmeriga rääkima. Kas sa võiksid mulle temast pisut rääkida, peale selle, et ta on luuletaja ja väidab end olevat Caxtoni ohvri?”

„Ma ei ole temaga kunagi kohtunud,” ütles Burgess, „aga niipalju, kui mina asjast taipan, on tal mõistus peas. Olen rääkinud paljudega,

kes on olnud temaga sarnases olukorras. Mälestused ei ole usaldusväärsed, selles on sul õigus, vahel on need vägagi ähmased. Nagu ajaksid taga varjude varje. Aga sa pead olema järjekindel. Ettevaatlik, pea meeles. Nad on tundlikud hinged, need endised ahistamisohvrid. Eriti luuletajad. Mõni tüdruk mattis juhtunu kohe sügavale endasse. Nad olid ju ikkagi lapsed. Mõni käis aastaid teraapias ja analüüsis kogetut, teadmata üldsegi, miks – miks ta ei suuda töökohta pidada, miks ta ei suuda suhteid hoida, miks ta ei suuda oma last korralikult kasvatada. Mõni neist pöördus lihtsalt narkootikumide ja alkoholi poole, et neist unustust leida. Mõni isegi sooritas enesetapu. Aga Linda Palmer ei ole selline, niipalju kui mina aru saan. Tema on teistsugune. Tema võttis end kokku.”

Banks lõpetas oma õlle ja tõusis püsti. „Hüva,” ütles ta. „Tänaan ergutuskõne eest.”

Burgess andis talle naljatlevalt au. „Võta heaks.”

Lahkudes pööras Banks pead ja nägi Burgessi kergel sammul pubisse astumas, tühi klaas käes.